

ЕСЕП

“Аккредиттеу және
рейтинг тәуелсіз агенттігі”
КЕМ 2025 жылғы қызметі
туралы

Астана қ., 2023 ж.

ЕСЕП

**"Тәуелсіз аккредиттеу және рейтинг агенттігі"
коммерциялық емес мекемесінің 2025 жылғы қызметі туралы**

Астана қ., 2025 ж.

МАЗМҰНЫ

МАЗМҰНЫ.....	2
БЕЛГІЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ	4
КІРІСПЕ.....	7
1 ҰЛТТЫҚ ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БІЛІМ КЕҢІСТІГІНДЕГІ БІЛІМ БЕРУ САПАСЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖҮЙЕСІН ДАМУҒА БАҒЫТТАЛҒАН ТҰРАҚТЫ ҚЫЗМЕТ.....	11
1.1 Аккредиттеу рәсімдерінің сапасын арттыру, географиясын кеңейту және жетілдіру арқылы ұлттық және халықаралық аккредиттеу қызметтері нарығындағы IAAR позицияларын нығайту.....	11
IAAR стандарттары мен құжаттарын әзірлеу, жетілдіру және жаңарту.....	12
Білім беру ұйымдарындағы оқыту семинарлары	14
Ұлттық, өңірлік және халықаралық жобаларға қатысу	15
Халықаралық аккредиттеу.....	16
Қазақстан Республикасындағы халықаралық аккредиттеу	17
Қазақстан Республикасындағы институциялық аккредиттеу	18
Қазақстан Республикасындағы арнайы (бағдарламалық) аккредиттеу	20
Трансшекаралық аккредиттеу	24
Ресей Федерациясының білім беру ұйымдарындағы халықаралық аккредиттеу	24
Швейцариядағы халықаралық аккредиттеу.....	26
Молдовадағы халықаралық аккредиттеу	27
Тәжікстан Республикасындағы IAAR халықаралық аккредиттеуі.....	27
Қырғыз Республикасындағы IAAR халықаралық аккредиттеуі.....	29
Өзбекстан Республикасындағы IAAR халықаралық аккредиттеуі.....	29
Әзербайжан Республикасындағы IAAR халықаралық аккредиттеуі	29
Белиздегі IAAR халықаралық аккредиттеуі	29
1.2 Ұлттық және шетелдік сарапшылардың сапалық әлеуетін арттыру	31
Жоғары білікті ұлттық сарапшыларды тарту	32
Жоғары білікті шетелдік сарапшыларды тарту.....	32
Халықаралық желілер мен серіктестер сарапшыларын тарту	32
Ұлттық және шетелдік сарапшыларды оқыту	33
1.3 Адами ресурстарды, олардың кәсіби құзыреттерін дамыту, Агенттіктің қаржылық тұрақтылығына қол жеткізу арқылы IAAR қызметін тиімді басқару	35
Кадрлық құрам.....	35
Алқалық басқару органдары және сараптама кеңестері.....	36

Қызметкерлердің кәсіптік және тұлғалық құзыреттерін дамыту	36
1.4 Кері байланысты дамыту және ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесін жетілдіру негізінде ІААР қызметінің тиімділігін арттыру.....	38
ІШСҚЖ шеңберінде ІААР қызметін мониторингтеу.....	38
2. БІЛІМ БЕРУ САПАСЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІ МОНИТОРИНГТЕУ ЖӘНЕ ҮЗДІК ӘЛЕМДІК ТӘЖІРИБЕНІ ҰЛТТЫҚ ЖҮЙЕЛЕР МЕН БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ДАМУЫНА ЕНГІЗУ	40
2.1 Аккредиттеуден кейінгі мониторинг рәсімдері мен ережелерінің сапасын арттыру	40
2.2 Білім беру сапасын қамтамасыз етудің ұлттық жүйелерін жетілдіруде ІААР аналитикалық әлеуетін арттыру	41
3. БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БІЛІМ КЕҢІСТІГІНДЕГІ ТАНЫМАЛДЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ МАҚСАТЫНДА ЖОҒАРЫ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНАН КЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДА РЕЙТИНГТІК ЗЕРТТЕУЛЕР ЖҮРГІЗУ	43
3.1 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласындағы рейтингтік зерттеулердің сапасын арттыруды және шектерін кеңейтуді қамтамасыз ету	43
4. АШЫҚТЫҚ ПЕН СЕНІМДІЛІК ПРИНЦИПТЕРІН ІСКЕ АСЫРУ НЕГІЗІНДЕ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ САПАСЫН БАҒАЛАУ НӘТИЖЕЛЕРІ ТУРАЛЫ ҚОҒАМДЫ УАҚТЫЛЫ ХАБАРДАР ЕТУ ЖӘНЕ КЕРІ БАЙЛАНЫСТЫ ДАМУ ..	46
4.1 Білім беру бағдарламалары сапасын бағалау нәтижелері мен білім беру және ғылым ұйымдары қызметі туралы жұртшылықты хабардар ету деңгейін арттыру	46
«Education. Quality Assurance» ғылыми-ақпараттық журналы	46
5. ІААР – ТАНЫЛҒАН ХАЛЫҚАРАЛЫҚ АККРЕДИТТЕУ АГЕНТТІГІ	48
5.1 ІААР-дың халықаралық танылуы мен беделін нығайту және кеңейту	48
5.2 ІААР халықаралық қызметінің сапасын арттыру және жетістіктерін мазмұнды бекіту.....	49
SWOT-ТАЛДАУ	51
ҚОРЫТЫНДЫ.....	54
Аккредиттеу қызметі.....	54
Аккредиттеуден кейінгі мониторинг	55
Рейтингтік зерттеулер	55
Ақпараттық ашықтық пен мөлдірлік.....	55
Халықаралық танылу	56
1-ҚОСЫМША.....	56

БЕЛГІЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ

ABET - Инженерия және технологиялар саласындағы аккредиттеу кеңесі

ACQUIN - Аккредиттеу, сертификаттау және сапаны қамтамасыз ету институты

APQN - Сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Азиялық-Тынық мұхиттық желі

ASIIN - Инженерия, информатика, жаратылыстану ғылымдары және математика салаларындағы білім беру бағдарламаларын аккредиттеу агенттігі

CEENQA - Орталық және Шығыс Еуропа елдерінің жоғары білім беру саласындағы сапаны қамтамасыз ету агенттіктерінің желісі

CIQG - АҚШ жоғары білімді аккредиттеу кеңесінің халықаралық сапа тобы

ENQA - Жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету жөніндегі еуропалық қауымдастық

EQAR - Сапаны қамтамасыз ету жөніндегі еуропалық реестр

ESG - Еуропалық жоғары білім кеңістігіндегі сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқаулықтары

ISQua - Денсаулық сақтау саласындағы халықаралық сапа қоғамы

IAAR - Тәуелсіз аккредиттеу және рейтинг агенттігі

INQAANE - Жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету агенттіктерінің халықаралық желісі

IREG - Академиялық рейтинг және үздіктік жөніндегі халықаралық обсерватория

PhD - Философия докторы бағдарламасы

MA - Магистратура бағдарламасы

MQA - Малайзия біліктілік агенттігі

QA - Сапаны қамтамасыз ету

АК - Аккредиттеу кеңесі

ВА - Бакалавриат бағдарламасы

ІШСҚЖ - Ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесі

ЖОО - Жоғары оқу орны

ЖжЖОКБ - Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру

WFME - Медициналық білімнің дүниежүзілік федерациясы

СЭК - Сыртқы сараптама комиссиясы

ҚБ - Қосымша білім беру

МББұ - Мектепке дейінгі білім беру ұйымы

ЕЖБК - Еуропалық жоғары білім кеңістігі

ИА - Институционалды аккредиттеу

ИА (Ex-Ante) - Алғашқы институционалды аккредиттеу

ҚР - Қазақстан Республикасы

ҚР ЖҒЖБМ - Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі

ҚР МОН - Қырғыз Республикасының Білім және ғылым министрлігі

HKSAAVQ - Гонконг академиялық және кәсіптік біліктіліктерді аккредиттеу кеңесі

ЖБДО - Жоғары білімді дамытудың ұлттық орталығы

ҒЗИ - Ғылыми-зерттеу институты

ҰКП - «Атамекен» Республикалық кәсіпкерлер палатасы

БСБЖЖ - Білім беру сапасын бағалаудың ұлттық жүйесі

БҰ - Білім беру ұйымы

ББ - Білім беру бағдарламасы

НББ - Негізгі білім беру бағдарламасы

ЖБББ - Жоғары білімнің білім беру бағдарламалары

ҰМПББҰ - Үздіксіз мансаптық-кәсіптік білім беру ұйымы

ОҚҚ - Оқытушы-қызметкерлер құрамы

ББА – Бастапқы бағдарламалық аккредиттеу

БА - Бағдарламалық аккредиттеу

АА (Ex-Ante) - Білім беру бағдарламаларының бастапқы бағдарламалық аккредиттеуі

БАҚ - Бұқаралық ақпарат құралдары

ТЖКБ - Техникалық және кәсіптік білім беру

ФМБА - Федералдық мемлекеттік бюджеттік мекеме

СК - Сараптама кеңесі

КІРІСПЕ

«Тәуелсіз аккредиттеу және рейтинг агенттігі» коммерциялық емес мекемесі (бұдан әрі – IAAR) білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы жетекші халықаралық аккредиттеу агенттіктерінің бірі болып табылады және өз қызметін халықаралық деңгейде танылған тәсілдер мен сапаны бағалаудың үздік тәжірибелері негізінде жүзеге асырады.

IAAR жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету саласындағы жетекші халықаралық және өңірлік желілер мен бірлестіктердің толыққанды мүшесі болып табылады, соның ішінде: INQAANE (Жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету агенттіктерінің халықаралық желісі), CHEA/CIQG (АҚШ жоғары білімді аккредиттеу кеңесінің халықаралық сапа тобы), IREG (Академиялық рейтинг және үздіктік жөніндегі халықаралық обсерватория), CEENQA (Орталық және Шығыс Еуропа елдерінің жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету агенттіктерінің желісі), APQN (Сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Азиялық-Тынық мұхиттық желі), APQR (Білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі Азиялық-Тынық мұхиттық реестр), сондай-ақ IQA (Ислам елдерінің білім беру сапасын қамтамасыз ету агенттіктері қауымдастығы).

IAAR қызметі Еуропалық жоғары білім кеңістігіндегі сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқаулықтарына (ESG), сондай-ақ Медициналық білімнің дүниежүзілік федерациясының (WFME) талаптарына қатаң сәйкестікте жүзеге асырылады, бұл Агенттіктің аккредиттеу қызметінің нәтижелеріне халықаралық деңгейде танылуын қамтамасыз етеді. IAAR Қазақстан Республикасында жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық қауымдастықтың (ENQA) толыққанды мүшесі мәртебесін алған алғашқы аккредиттеу органы болып табылады; бұл Агенттіктің институциялық жетілгендігінің жоғары деңгейін және ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесінің тұрақтылығын растайды.

Жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету жөніндегі еуропалық реестрдің (EQAR) Тіркеу комитетінің 2022 жылғы 27-28 маусымдағы шешімімен IAAR бес жылдық мерзімге реестрге қайтадан енгізілді. EQAR реестріне енгізілу IAAR қызметінің дәйектілігін, ашықтығын және білім беру сапасын бағалаудың еуропалық стандарттарымен салыстырылуын растайды. 2024 жылғы маусымда Агенттік ENQA постмониторинг рәсімінен сәтті өтті, оның қорытындысы бойынша сарапшылар IAAR дамуының оң серпінін, басқарушылық және сараптамалық үдерістердің нығаюын, сондай-ақ білім беру сапасын үздіксіз жетілдіруге жүйелі тәсілді атап өтті.

Медициналық білімнің дүниежүзілік федерациясының (WFME) IAAR-ды тануы ерекше маңызға ие: Агенттік ТМД елдері арасында аталған жоғары мәртебеге ие болған алғашқы аккредиттеу органы болды. Бұл IAAR-дың медициналық білімнің сапасын бағалаудың халықаралық деңгейде салыстырылатын тетіктерін дамытуға қосқан үлесін растайды және оның жаһандық білім кеңістігіндегі сенімді және беделді серіктес ретіндегі беделін нығайтады.

IAAR-дың халықаралық және еуропалық білім беру сапасын қамтамасыз ету желілеріндегі толыққанды мүшелігі Агенттік аккредиттеулерінің халықаралық деңгейде танылуын және білім беру ұйымдары мен білім беру бағдарламаларына халықаралық аккредиттеу мәртебесінің берілуін қамтамасыз етеді.

IAAR дамуының стратегиялық бағдарлары Агенттікті білім беру сапасын қамтамасыз етудің ұлттық және халықаралық жүйесінің танылған және бәсекеге қабілетті субъектісі ретінде нығайтуға бағытталған. 2025 жылы Агенттіктің қызметі стратегиялық және бағдарламалық құжаттармен, білім беру саласындағы ұлттық заңнамамен, халықаралық нормативтік актілермен, сондай-ақ миссияны, болашақ бейнесін, басымдықтарды, негізгі индикаторлар мен қызметтің күтілетін нәтижелерін айқындайтын IAAR-

дың 2022–2026 жылдарға арналған Даму стратегиясымен белгіленген мақсаттар мен міндеттерге сәйкес жүзеге асырылды.

Тұрақты бәсекеге қабілеттілігін көрсете отырып, IAAR білім беру қызметіне тәуелсіз, объективті және кәсіби бағалауды жүйелі түрде іске асырады. 2025 жылы Агенттіктің аккредиттеу рәсімдері Қазақстан Республикасы мен 14 шетелде, соның ішінде Қырғыз Республикасында, Тәжікстан Республикасында, Өзбекстан Республикасында, Ресей Федерациясында, Молдова Республикасында, Румынияда, Беларусь Республикасында, Украинада, Әзербайжан Республикасында, Армения Республикасында, сондай-ақ Кариб аймағының мемлекеттерінде (Барбадос, Доминика және т.б.) жүргізілді. IAAR қызметі жасалған келісімдер мен тиісті елдердің уәкілетті органдарының Агенттікті ресми тануы негізінде жүзеге асырылады.

Сапаны қамтамасыз етудің үздік халықаралық тәжірибелерін пайдалана отырып, IAAR білім беру ұйымдарының білім беру және ғылыми қызметінің тиімділігін арттыруға ықпал етеді, оларды білім беру жүйесін трансформациялаудың басым ұлттық және жаһандық үрдістеріне сәйкес тұрақты дамытуды қамтамасыз етеді.

2011–2025 жылдар кезеңінде IAAR-дың халықаралық аккредиттеуінен 15 мемлекеттегі 321 білім беру ұйымы және 6225 білім беру бағдарламасы өтті. 2025 жылы IAAR қызметі «үштік спираль» моделіне (университеттер – бизнес – мемлекет) сүйене отырып, білім беру сапасын қамтамасыз ету жүйесін дамытуға бағытталды, бұл білім беру бағдарламаларының практикаға бағдарланғандығын арттыруға, олардың еңбек нарығының талаптарына сәйкестігіне және негізгі мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын нығайтуға ықпал етті. Академиялық үздіктік бастамаларына, корпоративтік басқаруды дамытуға және университеттердің академиялық еркіндігін кеңейтуге айтарлықтай назар аударылды.

Цифрлық трансформация жағдайында IAAR интернационализация және цифрландыру үдерістерін, оның ішінде сапаны бағалау рәсімдерінде цифрлық форматтарды, аналитикалық құралдар мен жасанды интеллект элементтерін кеңінен пайдалануды жүйелі түрде дамытты. Бұл аккредиттеу үдерістерінің ашықтығын, объективтілігін және тиімділігін арттыруды, сондай-ақ білім беру ұйымдарының халықаралық бәсекеге қабілеттілігін нығайтуды қамтамасыз етті.

IAAR-дың 2025 жылғы қызметі туралы жылдық есеп Агенттік жұмысының қорытындыларын шығару, стратегиялық міндеттерді іске асыру нәтижелерін талдау, аккредиттеу рәсімдерінің тиімділігін бағалау, сондай-ақ мемлекеттік органдар, академиялық қауымдастық, білім беру ұйымдары, сараптамалық қауымдастық және басқа да негізгі мүдделі тараптар алдындағы ашықтықты, мөлдірлікті және есептілікті қамтамасыз ету мақсатында дайындалды. Есеп Агенттік қызметінің сапасын мониторингтеу, одан әрі іс-шаралар жоспарлау және ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесін жетілдіру құралы болып табылады.

1 ҰЛТТЫҚ ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БІЛІМ КЕҢІСТІГІНДЕГІ БІЛІМ БЕРУ САПАСЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖҮЙЕСІН ДАМУҒА БАҒЫТТАЛҒАН ТҰРАҚТЫ ҚЫЗМЕТ

IAAR Қазақстанда және шетелде БҰ мен бағдарламаларға тәуелсіз сыртқы бағалау жүргізеді, білім беру сапасын, бәсекеге қабілеттілікті арттыруды және халықаралық стандарттарға сәйкестікті қамтамасыз етеді. Агенттік барлық деңгейлерде сапа мәдениетін ілгерілетеді, академиялық үздіктік бастамаларын, корпоративтік басқаруды дамытуды және университеттердің академиялық еркіндігін кеңейтуді қолдайды.

Цифрландыруға және электрондық форматтар мен жасанды интеллект элементтерін қоса алғандағы заманауи құралдарды қолдануға ерекше назар аударылады, бұл аккредиттеу рәсімдерінің ашықтығын, объективтілігін және тиімділігін қамтамасыз етеді. IAAR-дың халықаралық қызметі БҰ-ны жаһандық қауымдастыққа кіріктіруге және олардың бағдарламаларының дүниежүзілік деңгейде танылуына ықпал етеді.

1.1 Аккредиттеу рәсімдерінің сапасын арттыру, географиясын кеңейту және жетілдіру арқылы ұлттық және халықаралық аккредиттеу қызметтері нарығындағы IAAR позицияларын нығайту

2025 жылы IAAR қызметі 2023–2029 жылдарға арналған жоғары білім беру мен ғылымды дамыту тұжырымдамасын, шетел елдерінің тәжірибесін және IAAR-дың 2022–2026 жылдарға арналған Даму стратегиясының көрсеткіштерін қоса алғандағы білімді дамытудың халықаралық және ұлттық басымдықтары негізінде қалыптастырылды. Агенттік мемлекетке, қоғамға, білім беру ұйымдарына, жұмыс берушілерге және білім алушыларға арналған білім беру бағдарламалары мен ұйымдарын бағалау саласында жоғары сапалы қызметтер ұсыну арқылы сапаны қамтамасыз ету саясатын іске асырады. IAAR халықаралық аккредиттеуі сыртқы мүдделі тараптардың қатысуымен дайындалып, алқалық органдармен бекітілген

Агенттіктің миссиясына, құндылықтарына және стратегиялық мақсаттарына сәйкес келеді.

2025 жылы IAAR орта, жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі, медициналық және қосымша білім беру ұйымдарының және білім беру бағдарламаларының, оның ішінде бірлескен ББ-ның институциялық және арнайы (бағдарламалық) аккредиттеуі бойынша сыртқы бағалауды жүргізді.

Аталған барлық іс-шаралар мен бастамалар білім беру сапасын қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін одан әрі дамытуға, оның ашықтығын, тиімділігін және халықаралық стандарттарға сәйкестігін нығайтуға, сондай-ақ білім беру ұйымдары мен бағдарламаларын бағалау нәтижелеріне деген сенімді арттыруға бағытталған. Аккредиттеу рәсімдерін реттейтін құжаттар Агенттіктің <https://iaar.agency> сайтында жарияланды.

IAAR стандарттары мен құжаттарын әзірлеу, жетілдіру және жаңарту

IAAR білім беру ұйымдарын объективті және сапалы сыртқы бағалауды қамтамасыз ету мақсатында аккредиттеудің әртүрлі түрлері бойынша стандарттар мен критерийлерді әзірлеуді және жүйелі жетілдіруді жүзеге асырады. Әзірленетін стандарттар объективтілік, ашықтық, академиялық ұтқырлық және жұртшылықты хабардар ету принциптерін қамтитын Болон процесінің принциптеріне негізделген және ЖОО-ның өзін-өзі бағалау құралы ретінде, сондай-ақ білім беру сапасын қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін Еуропалық жоғары білім кеңістігінің халықаралық талаптарымен үйлестіру тетігі ретінде пайдаланылады.

IAAR стандарттары ESG және WFME талаптарына толық сәйкес келеді және мүдделі тараптардың қатысуымен әзірленеді. ENQA ұсынымдарына сәйкес агенттікте IAAR директорының 2015 жылғы 2 қыркүйектегі № 19-15-01 бұйрығымен бекітілген «IAAR стандарттарын әзірлеу және жетілдіру жөніндегі нұсқаулықпен» регламенттелген аккредиттеу стандарттарын қайта қарау және жаңарту рәсімдері жүйеленген.

2025 жылы агенттік қызметінің сапасы мен тиімділігін арттыру мақсатында нормативтік-әдістемелік құжаттаманы жетілдіру, сондай-ақ мемлекеттің, қоғамның және еңбек нарығының өзекті міндеттері мен талаптарын ескере отырып, ЖОО институционалды және бағдарламалық аккредиттеу стандарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөнінде жұмыс жүргізілді.

Есепті кезеңде барлық деңгейдегі медициналық білімнің, оның ішінде базалық медициналық және фармацевтикалық білімнің, магистратураның, докторантураның және резидентураның (ординатураның) халықаралық аккредиттеуі бойынша Стандарттар мен Нұсқаулыққа өзгерістер мен толықтырулар енгізілді. Құжаттарды жаңарту 2016 жылғы медицина және денсаулық сақтау саласындағы магистратура бағдарламалары үшін сапаны жақсарту жөніндегі Жаһандық стандарттарды (WFME, 2016) ескере отырып, WFME, AMSE және ESG стандарттары негізінде жүзеге асырылды және WFME базалық медициналық білім стандарттарымен (2015, 2020) үйлестірілді.

Сондай-ақ WFME, AMSE және ESG талаптарына негізделген және Еуропалық жоғары білім кеңістігіндегі сапаны қамтамасыз ету стандарттары мен нұсқаулықтарымен (ESG, 2015), бірлескен бағдарламаларды сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық тәсілді ескере отырып (Ереван, 2015) келісілген базалық медициналық және фармацевтикалық білімнің, магистратура мен докторантураның бірлескен білім беру бағдарламаларының халықаралық аккредиттеуі бойынша жаңа стандарттар әзірленіп, бекітілді.

2025 жылы IAAR мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қызметіне қойылатын талаптарды және олардың институциялық аккредиттеуін жүргізуді белгілейтін Мектепке дейінгі білім беру ұйымдары бойынша Стандарттар мен Нұсқаулықты әзірледі (НУ «Тәуелсіз аккредиттеу және рейтинг агенттігі» бас директорының 2025 жылғы 21 тамыздағы №138-25-

ОД бұйрығымен бекітілген). Олар өзін-өзі бағалауға, қызметті мониторингтеуге, сапа жүйесін қалыптастыруға және жетілдіруге, стратегия мен нормативтік құжаттаманы әзірлеуге пайдаланылуы мүмкін. Өзін-өзі бағалау есебінің стандарт талаптарына сәйкестігі МББұ қызметін бағалауға және аккредиттеу туралы шешім қабылдауға негіз болып табылады.

Білім беру ұйымдарындағы оқыту семинарлары

IAAR-дың 2025 жылғы Жұмыс жоспарына және БҰ-мен жасалған шарттарға сәйкес IAAR халықаралық аккредиттеуінің стандарттары мен әдіснамасын түсіндіру бойынша семинарлар ұйымдастыру және өткізу жөнінде жұмыс жүргізілді.

2025 жылы шетелдік БҰ мен Қазақстан үшін мынадай семинарлар өткізілді:

1. Swiss International Institute of Lausanne
2. Harmony School
3. Д.Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті
4. Техникалық инновациялардың халықаралық институты
5. Қазақстан спорт және туризм академиясы
6. Нахичеван мемлекеттік университеті (Әзербайжан)
7. Астана, Алматы, Орал қалаларындағы Республикалық физика-математика мектебінің филиалдары.

Есепті жылы IAAR медициналық білім беру ұйымдарының халықаралық аккредиттеуден өту рәсімдері мәселелері бойынша оқыту семинарлары мен консультациялық іс-шаралар өткізді. Консультация берілген білім беру ұйымдарына мыналар жатады:

1. Гродно мемлекеттік медицина университеті
2. Курск мемлекеттік медицина университеті
3. Новосибирск ұлттық зерттеу мемлекеттік университеті

4. «Эребуни» медицина академиясы (Қор)

5. Гомель мемлекеттік медицина университеті.

Оқыту семинарлары мен консультациялар өткізу басқарушылық және академиялық командалардың халықаралық аккредиттеу стандарттарының талаптарынан хабардарлығын арттыруға, өзін-өзі бағалауға бірыңғай тәсілдерді қалыптастыруға және дәлелдемелер базасын дайындауға, сондай-ақ сыртқы бағалаудан өту кезіндегі институциялық тәуекелдерді төмендетуге ықпал етті. Берілген түсіндірмелер мен ұсынымдар білім беру ұйымдарына ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесін мақсатты тұрғыда құруға, халықаралық аккредиттеуге дайындықты арттыруға және халықаралық білім кеңістігіндегі позицияларды нығайтуға мүмкіндік берді.

Осылайша, халықаралық стандарттарды, ұлттық талаптарды және Еуропалық жоғары білім кеңістігінің талаптарын ескере отырып, IAAR халықаралық талаптарға сәйкес аккредиттеудің әртүрлі түрлері үшін өз стандарттары мен критерийлерін әзірлеу және жетілдіру бойынша ауқымды жұмыс жүргізді. Жұмыс жаңа және жаңартылған стандарттарды академиялық қауымдастыққа жеткізуді, сондай-ақ қолданыстағы және өзгертілген стандарт ережелерін түсіндіруді қамтыды.

Ұлттық, өңірлік және халықаралық жобаларға қатысу

IAAR Erasmus+ бағдарламасы шеңберінде іске асырылатын AGROKAZ – «Қазақстанда дуалды білім беру негізінде агроэкология мамандығы бойынша бакалавриат бағдарламасын дамыту / Development of Bachelor Program in Agroecology with Dual Education in Kazakhstan» (2023–2026 жж.) халықаралық жобасының іске асырылуына қатысады.

Жобаның негізгі мақсаты еңбек ресурстарын даярлаудың құрылымы, көлемі мен сапасы арасындағы және аграрлық шаруашылықтар мен кәсіпорындардың нақты қажеттіліктері арасындағы алшақтықты қысқарту, сондай-ақ түлектерде заманауи агротехнологияларды қолданумен

байланысты практикаға бағдарланған құзыреттерді қалыптастыру болып табылады. Жобаны іске асыру дуалды білім беруді дамытуға, ББ-ның практикалық бағыттылығын арттыруға және БҰ-ның аграрлық сектор жұмыс берушілерімен өзара іс-қимылын нығайтуға ықпал етеді.

IAAR-дың AGROKAZ жобасына қатысуы Агенттіктің институциялық әлеуетін дамытуға, халықаралық ынтымақтастықты кеңейтуге және білім беру сапасын қамтамасыз ету мен дуалды оқыту саласындағы еуропалық үздік тәжірибелермен алмасуға да ықпал етеді. IAAR қызметкерлерінің жобалық қызметке тартылуы олардың еңбек нарығының қажеттіліктеріне бағдарланған білім беру бағдарламаларын әзірлеу, сараптау және бағалау саласындағы кәсіби құзыреттерін арттыруға, сондай-ақ Агенттіктің сараптамалық және әдіснамалық әлеуетін нығайтуға мүмкіндік береді. Алынған нәтижелер мен тәжірибе IAAR тарапынан аккредиттеу стандарттарын жетілдіруде және БҰ-ны консультациялауда пайдаланылады, бұл жалпы алғанда білім беру сапасын қамтамасыз етудің ұлттық жүйесін дамытуға ықпал етеді.

Халықаралық аккредиттеу

2025 жылы IAAR Қазақстан Республикасы, Ресей Федерациясы, Қырғыз Республикасы, Тәжікстан Республикасы, Швейцария, Молдова Республикасы, Өзбекстан Республикасы, Әзербайжан Республикасы, Белиз білім беру ұйымдарының институциялық және арнайы (бағдарламалық) аккредиттеуін жүзеге асырды.

Есепті жылы IAAR халықаралық институциялық аккредиттеуінен 28 ұйым өтті, олардың ішінде: 7 шетелдік БҰ, оның ішінде 6 жоғары білім беру ұйымы және 1 ғылым академиясы, сондай-ақ Қазақстан Республикасының 4 жоғары білім беру ұйымын, 5 медициналық техникалық және кәсіптік білім беру ұйымын, 6 орта білім беру ұйымын және 6 қосымша білім беру ұйымын қамтитын 21 ҚР БҰ.

Халықаралық арнайы (бағдарламалық) аккредиттеу ҚР БҰ іске асыратын оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі 461 ББ және шетелдік БҰ-ның 63 ББ-ын қамтыды. IAAR халықаралық институциялық аккредиттеуінен өткен ұйымдар туралы мәліметтер 1-кестеде берілген.

**1-кесте. 2025 жылы аккредиттелген БҰ сандық көрсеткіштері
(институциялық аккредиттеу)**

Білім беру ұйымдары	7 жыл	5 жыл	3 жыл	1 жыл	Бас тартылды	Барлығы
ЖОО:						
Ұлттық			1			
Мемлекеттік	1	4				
Акционерлік						
Жекеменшік		2	2			
Ұлттық ғылым академиялары			1			
ТжКБ						
ТжКБ (медициналық)		4				
ҒЗИ, ҮМПББҰ		1	5	1		
Мектептер	1	4	1			
Барлығы	2	15	10	1		28

Қазақстан Республикасындағы халықаралық аккредиттеу

Қазақстан Республикасы білім беру ұйымдарының сапасын бағалау жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің, кәсіптік-техникалық білімнің, жоғары және дипломнан кейінгі медициналық білімнің, медициналық колледждердің, үздіксіз кәсіптік білім беру ұйымдарының институциялық және арнайы аккредиттеуінің стандарттары мен нұсқаулықтары негізінде, сондай-ақ мүдделі тараптардың белсенді қатысуымен бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің халықаралық білім беру бағдарламаларын іске асыратын мектептерде жүргізілді.

ҚР-дағы аккредиттеу рәсімдері мен әдіснамасы туралы толық ақпарат IAAR сайтының www.iaar.agency «Аккредиттеу» бөлімінде берілген.

Қазақстан Республикасындағы институциялық аккредиттеу

Білім беру ұйымдарын сапаны сыртқы бағалау жоғары, кәсіптік-техникалық, жоғары және дипломнан кейінгі медициналық білімнің, медициналық колледждердің, үздіксіз кәсіптік білім беру ұйымдарының ИА стандарттары мен нұсқаулықтары негізінде жүзеге асырылды. 2025 жылы IAAR-да Қазақстан Республикасының 21 БҰ ИА-дан өтті, оның ішінде 4 ЖОО, 5 медициналық колледж, 6 үздіксіз кәсіптік білім беру ұйымы және 6 халықаралық және жекеменшік мектеп. IAAR халықаралық ИА-дан өткен Қазақстан Республикасы ұйымдары туралы мәліметтер 2-кестеде берілген.

**2-кесте. 2025 жылы аккредиттелген ҚР БҰ сандық көрсеткіштері
(институциялық аккредиттеу)**

Білім беру ұйымдары	7 жыл	5 жыл	3 жыл	1 жыл	Бас тартылды	Барлығы
ЖОО:						
Ұлттық			1			
Мемлекеттік	1					

Акционерлік						
Жекеменшік		2				
Ұлттық ғылым академиялары						
ТжКБ						
ТжКБ (медициналық)		5				
ҒЗИ, ҮМПББҰ		1	4	1		
Мектептер	1	4	1			
Барлығы	2	12	6	1		21

2-кесте деректері 2025 жылы аккредиттелген 21 білім беру ұйымының басым бөлігі – 12 ұйым 5 жылдық мерзімге аккредиттеу алғанын (Астана қ. Республикалық физика-математика мектебі, Алматы қ. Республикалық физика-математика мектебі, Орал қ. Республикалық физика-математика мектебі, Шоқан Уәлиханов атындағы жекеменшік мектеп, De Montfort University Kazakhstan, Ленгер медициналық колледжі «Мейір-Бейіс», «ЗдравАтамекен» Азаматтық қорғаныс және денсаулық сақтауды ұлттық орталығы, Балқаш қ. Жоғары медициналық колледжі, «МАХСАТ» Орал жоғары медициналық колледжі, Orta-Asian Жоғары медициналық колледжі, Astana IT University, Қарағанды жоғары медициналық интерколледжі, Орта-Азиялық Жоғары медициналық колледж) 2 ұйым – 7 жылдық мерзімге (Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, Haileybury Astana School), 6 ұйым – 3 жылдық мерзімге (HARMONY SCHOOL, «Interna Clinic» ішкі медицина ғылыми орталығы, SALITEDA KZ, Техникалық инновациялардың халықаралық институты, Су шаруашылығы

және ирригация Қазақ ұлттық университеті, AGSA оқу орталығы) және 1 ұйым – 1 жылдық мерзімге (Еңбек гигиенасы мен кәсіптік аурулар ұлттық орталығы) аккредиттелгенін көрсетеді. Аккредиттеу мерзімдерінің бөлінуі IAAR ИА стандарттарына сәйкестіктің жетілгендігінің және толықтығының әртүрлі деңгейін бейнелейді. Жалпы алғанда, сыртқы бағалау нәтижелері аккредиттелген БҰ IAAR стандарттарының талаптарына толық сәйкес келетінін, бұл агенттіктің ИА рәсімдерінің сенімділігі мен тиімділігін растайтынын көрсетеді.

Қазақстан Республикасындағы арнайы (бағдарламалық) аккредиттеу

ББ сапасын бағалау жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің, кәсіптік-техникалық білімнің, үздіксіз кәсіптік білімнің, базалық және дипломнан кейінгі медициналық білімнің, сондай-ақ медициналық колледждердің арнайы (бағдарламалық) аккредиттеуінің стандарттары мен нұсқаулықтары негізінде жүзеге асырылды.

2025 жылы арнайы (бағдарламалық) аккредиттеу шеңберінде барлығы 478 ББ аккредиттелді, оның ішінде: жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім ұйымдарының 461 ББ, медициналық колледждің 5 ББ және үздіксіз кәсіптік білім беру ұйымдарының 12 ББ.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің 461 ББ-нан 302 ББ арнайы (бағдарламалық) аккредиттеуден өтті, 138 ББ – бастапқы арнайы аккредиттеуден және 21 ББ – бірлескен (екі дипломды) ББ-дың арнайы аккредиттеуінен өтті. 2025 жылы аккредиттелген ББ-дың жалпы статистикасы 3-кестеде келтірілген.

3-кесте. 2025 жылы аккредиттелген ББ сандық көрсеткіштері (арнайы/бағдарламалық аккредиттеу)

БҰ/ББ атауы	7 жыл	5 жыл	3 жыл	1 жыл	Аккредиттеуден бастарту	Барлығы аккредиттелді
ЖОО	2	364	24			390
BA		216	15			231
MA	1	108	9			118
PhD	1	40				41
Медициналық ЖОО		71				71
BA		16				16
MA		24				24
PhD		4				4
Резидентура		27				27
ТЖКБ		3	2			5
ҮМПББҰ		12			1	12
Барлығы аккредиттелді	2	450	26			478

2025 жылы барлық білім беру деңгейлерінің арнайы (бағдарламалық) аккредиттеу шеңберінде 478 білім беру бағдарламасы аккредиттелді. Аккредиттеу мерзімдері бойынша бөлу келесідей: 2 білім беру бағдарламасы 7 жылдық мерзімге, 450 білім беру бағдарламасы – 5 жылдық мерзімге және 26 ББ – 3 жылдық мерзімге аккредиттелді. Бесжылдық аккредиттеу мерзімінің үстемдігі (жалпы санның 94%-дан астамы) іске асырылып жатқан бағдарламалардың тұрақты сапа деңгейін және белгіленген стандарттарға сәйкестігін куәландырады. 3 жылдық қысқа

мерзімді аккредиттеу қосымша пысықтауды және кейінгі мониторингті қажет ететін ұсынымдар берілген бағдарламаларға ұсынылды.

2025 жылы аккредиттелген 478 білім беру бағдарламасының жалпы санынан 344 ББ іске асырылып жатқан бағдарламалардың арнайы (бағдарламалық) аккредиттеуінен, 126 ББ – бастапқы арнайы аккредиттеуден және 8 ББ – бірлескен (оның ішінде екі дипломды) ББ-дың аккредиттеуінен өтті. Іске асырылып жатқан бағдарламаларды аккредиттеу рәсімдерінің үстемдігі (жалпы санның шамамен 72%-ы) Агенттіктің жұмыс істейтін білім беру ұйымдарымен тұрақты өзара іс-қимылын және бұрыннан жұмыс істеп тұрған ББ-дың сапасын растауға бағытталған жүйелі жұмысты куәландырады. Бастапқы арнайы аккредиттеудің үлесі (шамамен 26%) жоғары оқу орындарының білім беру портфелін жанартуын және дамытуын, оның ішінде заманауи еңбек нарығының талаптарына бағдарланған жана бағдарламаларды іске қосуды бейнелейді. Бірлескен білім беру бағдарламаларын аккредиттеу, олардың салыстырмалы түрде аз санына (шамамен 2%) қарамастан, БҰ-ның халықаралық ынтымақтастықты дамытуға және екі дипломды және серіктестік кадр даярлау формаларын іске асыруға деген қызығушылығының сақталуын көрсетеді.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім ұйымдарында барлығы 390 білім беру бағдарламасы аккредиттелді, оның ішінде: 231 бакалавриат бағдарламасы, 118 – магистратура және 41 – докторантура. Бұл құрылым жоғары оқу орнынан кейінгі даярлау деңгейінің тұрақты дамуымен бірге бакалавриат бағдарламаларының дәстүрлі түрде жоғары үлесін (шамамен 59%) бейнелейді.

Медициналық бағыт бойынша 71 ББ аккредиттелді, оның ішінде: 16 бакалавриат бағдарламасы, 24 – магистратура, 27 – резидентура және 4 – докторантура. Резидентура бағдарламаларының елеулі үлесі практикаға бағдарланған медициналық кадрларды даярлауға басымдықты назар аударылуын куәландырады. Медициналық бағдарламалар бойынша

аккредиттеу мерзімдері стандарттарға сәйкестік деңгейіне және білім беру үдерісінің ерекшелігіне байланысты ауытқиды.

Есепті жылда сондай-ақ 5 ТЖКБ білім беру бағдарламасы және 12 ҮМПББҰ бағдарламасы аккредиттелді, бұл Агенттіктің кадр даярлаудың әртүрлі деңгейлері мен форматтарында сапаны қамтамасыз ету бойынша жүйелі жұмысын бейнелейді.

Траншекаралық аккредиттеу

Есепті кезеңде Агенттік қызметінің басым бағыттарының бірі ESG және WFME стандарттары негізінде Орталық Азия мен Еуропа мемлекеттерінің білім беру ұйымдарының халықаралық институциялық және арнайы (бағдарламалық) аккредиттеуін жүргізу болды. Траншекаралық аккредиттеуді дамыту және IAAR-дың халықаралық аккредиттеу қызметтері нарығындағы позицияларын нығайту міндеттерін іске асыра отырып, Агенттік өз қызметінде «Траншекаралық жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету жөніндегі басшылық принциптерді» (ЮНЕСКО және ЭЫДҰ), сондай-ақ ENQA-ның «Траншекаралық жоғары білімдегі ынтымақтастық: сапаны қамтамасыз ету агенттіктері үшін инструменттер жиыны» құжатының ережелерін басшылыққа алды.

Халықаралық аккредиттеуді жүргізу барысында IAAR сыртқы бағалау рәсімдерінің еуропалық сапаны қамтамасыз ету желілерінің талаптарына, ESG стандарттарына сәйкестігін, сондай-ақ шетел мемлекеттерінің білім беру саласындағы уәкілетті органдары белгілеген нормативтік талаптар мен рәсімдердің сақталуын қамтамасыз етті. Сыртқы бағалаудың сапасының негізгі құралы ретінде IAAR-дың 2018 жылғы 25 мамырдағы № 68/1-18-од бұйрығымен бекітіліп, іске енгізілген «Шетелдік БҰ мен ББ халықаралық аккредиттеуінің стандарттары мен нұсқаулығы (ESG негізінде)» қолданылды.

2025 жылы IAAR халықаралық институциялық аккредиттеу шеңберінде 7 шетелдік білім беру ұйымының қызметіне сыртқы бағалау жүргізді. Сонымен қатар есепті кезеңде шетелдік жоғары оқу орындары іске асыратын 63 ББ IAAR халықаралық арнайы (бағдарламалық) аккредиттеуінен сәтті өтті.

Ресей Федерациясының білім беру ұйымдарындағы халықаралық аккредиттеу

«Федералдық мемлекеттік бюджеттік мекеме «Росаккредагенттігімен» 2019 жылғы 6 мамырдағы «Жоғары білімнің сапасын бағалау және білім беру бағдарламаларын аккредиттеу мақсатында ынтымақтастық және өзара іс-қимыл туралы Келісімге» сәйкес IAAR халықаралық аккредиттеуі РФ аумағында танылады. 2025 жылы IAAR 2 жоғары оқу орнында халықаралық аккредиттеу жүргізді. IAAR СЭК стандарттар критерийлеріне ББ сәйкестігінің деңгейлері бойынша қорытындылар дайындады, олардың негіздемелері аккредиттеу рәсімдерін орындау қорытындылары бойынша есептерде баяндалды.

2025 жылғы 27-28 қаңтар аралығында «Онлайн Инститит Смарт» қатысты халықаралық институциялық аккредиттеу стандарттарының талаптарына сәйкестігіне сыртқы бағалау рәсімі жүргізілді. СЭК жұмысын медицина ғылымдарының кандидаты, доцент, IAAR I санатты сарапшысы Сыдықова С.И. басқарды. АҚ шешімімен «Онлайн Инститит Смарт» 3 жылдық мерзімге аккредиттелді. Халықаралық арнайы (бағдарламалық) аккредиттеу шеңберінде психология мамандығы бойынша докторантура ББ аккредиттеу алмады.

2025 жылғы 13-15 мамыр аралығында Ресей Федерациясының Денсаулық сақтау министрлігінің «Приволжск зерттеу медицина университеті» ФМБА-ның халықаралық бағдарламалық аккредиттеу рәсімі жүргізілді. СЭК төрағасы – медицина ғылымдарының кандидаты, доцент Төлеубеков К.К. IAAR Аккредиттеу кеңесінің шешімімен университет 5 жылдық мерзімге аккредиттелді.

2025 жылғы 26-28 мамыр аралығында Ресей Федерациясының Денсаулық сақтау министрлігінің «Санкт-Петербург мемлекеттік педиатриялық медициналық университеті» ФМБА-ның халықаралық институциялық аккредиттеу рәсімі жүргізілді. СЭК жұмысын ҚР Профилактикалық медицина академиясының академигі, медицина ғылымдарының докторы,

профессор Тұрдалиева Б.С. басқарды. АҚ шешімімен университет 5 жылдық мерзімге аккредиттелді.

5-кесте. 2025 жылы РФ білім беру ұйымдарындағы халықаралық аккредиттеу

№	Білім беру ұйымы	Аккредиттеу түрі / ББ атауы	Аккредиттеу мерзімдері
1	«Онлайн Институт Сمارт»	Институциялық 3 жыл Бағдарламалық / Психология докторантурасы – аккредиттеу берілмеді	12.02.2025 – 11.02.2028
2	Санкт-Петербург мемлекеттік педиатриялық медициналық университеті	Институциялық 5 жыл	20.06.2025 – 19.06.2030
3	Приволжск зерттеу медициналық университеті	Бағдарламалық / Емдеу ісі; Стоматология; Кардиология; Травматология және ортопедия; Ортодонтия; Жүрек-қан тамыр хирургиясы	20.06.2025 – 19.06.2030 / 5 жыл

Швейцариядағы халықаралық аккредиттеу

2025 жылғы 3-5 наурыз аралығында IAAR Швейцарияның 1 медициналық БҰ – Swiss International Institute Lausanne – институциялық аккредиттеуін жүргізді. СЭК төрағасы – Масарик университетінің (Брно қ., Чех Республикасы) профессоры, PhD доктор Милан Пол болды. СЭК БҰ-ның стандарттар критерийлеріне сәйкестігі туралы қорытындылар дайындады.

6-кесте. 2025 жылы Швейцариядағы халықаралық аккредиттеу

№	Білім беру ұйымы	Аккредиттеу түрі / ББ атауы	Аккредиттеу мерзімдері
1	Swiss International Institute Lausanne	Цифрлық технологиялар пайдаланылып іске асырылатын БҰ мен ББ-дың халықаралық аккредиттеуі	3 жыл 29.03.2025 – 28.03.2028

Молдовадағы халықаралық аккредиттеу

2025 жылғы 17-19 наурыз аралығында IAAR Молдова Республикасының 1 білім беру ұйымында бағдарламалық аккредиттеу жүргізді – Николай Тестемицану атындағы Мемлекеттік медицина және фармацевтика университеті 5 жылдық мерзімге (30.04.2025 – 29.04.2030) денсаулық сақтау саласындағы білім беру ұйымдарының халықаралық институциялық аккредиттеуінен (WFME/AMSE/ESG негізінде) өтті.

Тәжікстан Республикасындағы IAAR халықаралық аккредиттеуі

IAAR Орталық Азия елдерінде, оның ішінде Тәжікстан Республикасында БҰ халықаралық аккредиттеуін жүйелі негізде жүзеге асырады. Тәжікстан Республикасындағы ЖОО мен бакалавриат, магистратура және PhD деңгейлеріндегі ББ сапасын бағалау IAAR-дың 2018 жылы іске енгізілген

«Шетелдік БҰ мен ББ халықаралық аккредиттеуінің стандарттары мен нұсқаулығы (ESG негізінде)» сәйкес жүзеге асырылады, ал медициналық БҰ мен бағдарламалар үшін – WFME стандарттары негізінде де жүзеге асырылады. Тәжікстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен 2019 жылғы 13 мамырда жасалған халықаралық Келісімге сәйкес IAAR қызметі Тәжікстан аумағында ресми танылды.

2025 жылы Тәжікстан Республикасының 3 ұйымы IAAR аккредиттеуінен өтті: 2024 жылғы 11-13 желтоқсан аралығында «Абуали ибни Сина атындағы Тәжік мемлекеттік медицина университеті» ММ аккредиттеуі жүргізілді, 2024 жылғы 17-19 желтоқсан аралығында – Тәжікстанның Ұлттық ғылым академиясы, 2025 жылғы 3-5 желтоқсан аралығында – Тәжік ұлттық университеті. СЭЖ төрағалары тиісінше: медицина ғылымдарының кандидаты Құрманғалиев К.Б. (Қазақстан Республикасы); физика-математика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының академигі Косов В.Н. (Қазақстан Республикасы); педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент Табишев Т.А. (Ресей) болды.

Қырғыз Республикасындағы IAAR халықаралық аккредиттеуі

2025 жылы IAAR Қырғыз Республикасының 7 жоғары білім беру ұйымында институциялық және арнайы (бағдарламалық) аккредиттеу рәсімдерін жүргізді, нәтижесінде 27 ББ аккредиттелді.

Сыртқы бағалау қорытындылары бойынша IAAR институциялық, арнайы және алғашқы бағдарламалық (ex-ante) аккредиттеу стандарттарына БҰ мен ББ сәйкестігін растайтын құжаттарды ұсыну және қарастыру жолымен Қырғыз Республикасы аккредиттелген БҰ мен ББ Реестрін жаңартуды жүзеге асырады.

Өзбекстан Республикасындағы IAAR халықаралық аккредиттеуі

2025 жылы IAAR Өзбекстан Республикасының 2 жоғары білім беру ұйымында аккредиттеу рәсімдерін жүргізді, оның нәтижесінде 8 білім беру бағдарламасы аккредиттелді. Сыртқы сараптама комиссиясының жұмысын медицина ғылымдарының докторы, профессор Досмағамбетова Р.С. басқарды.

Әзербайжан Республикасындағы IAAR халықаралық аккредиттеуі

2025 жылғы 6-8 қазан аралығында IAAR Baku Engineering University-де аккредиттеу жүргізді, оның нәтижесінде 6 білім беру бағдарламасы аккредиттелді. Сыртқы сараптама комиссиясының жұмысын PhD доктор, доцент (Қазақстан Республикасы) Қиян В.С. басқарды.

Белиздегі IAAR халықаралық аккредиттеуі

АК-нің 2025 жылғы шешімдерімен Белиздің 2 университеті IAAR бағдарламалық аккредиттеуінен өтті: СЭК визиттері 2024 жылғы 2-4 желтоқсан аралығында – Columbus Central University School of Medicine, 2024 жылғы 5-7 желтоқсан аралығында – Washington University of Health and Science-де өтті. СЭК жұмысын Konrad Juskiewicz, Doctor of Medical Sciences, Associated Professor (Люблин, Польша) басқарды.

Аккредиттеу рәсімдері жұмыс берушілерді, білім алушыларды, шетелдік сарапшыларды, сондай-ақ IAAR координаторын қамтитын мүдделі тараптардың белсенді қатысуымен жүзеге асырылады. Мүдделі тараптар БҰ жүргізетін өзін-өзі бағалау кезеңінде де, СЭЖ визиті барысында да тартылады, бұл сыртқы бағалау рәсімдерінің объективтілігі мен ашықтығын қамтамасыз етеді.

Аккредиттелген БҰ мен ББ бойынша сыртқы сараптама комиссияларының есептері, сондай-ақ АК шешімдері IAAR-дың www.iaar.agency ресми сайтында «СЭЖ есептері мен шешімдері» және «Реестр» бөлімдерінде жарияланған және ашық қолжетімділікте орналасқан. Қазақстан Республикасы мен шетел мемлекеттеріндегі аккредиттеу рәсімдері мен әдіснамасы туралы қосымша ақпарат IAAR сайтының «Аккредиттеу» бөлімінде берілген.

Барлық IAAR аккредиттеген БҰ мен ББ жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық реестрдің (EQAR) DEQAR деректер базасына автоматты түрде енгізіледі. DEQAR реестрі еуропалық деңгейде танылған сапаны қамтамасыз ету агенттіктері аккредиттеген ББ мен БҰ-ның жалпыеуропалық деректер базасы болып табылады.

Осылайша, IAAR шетелдік ЖОО-ның БҰ халықаралық институциялық аккредиттеуін және ББ арнайы (бағдарламалық) аккредиттеуін жүзеге асыра отырып, білім беру және ғылыми қызметтің тиімділігі мен сапасын арттыруға, ББ жаңартуға, заманауи білім беру технологияларын енгізуге, сапа мәдениетін дамытуға және БҰ-ны халықаралық білім кеңістігіне кіріктіруге ықпал етеді.

1.2 Ұлттық және шетелдік сарапшылардың сапалық әлеуетін арттыру

Өз миссиясы мен стратегиялық басымдықтарын іске асыра отырып, IAAR жоғары білімнің сапасын сыртқы қамтамасыз ету рәсімдерінің тиімділігінің негізгі факторы ретінде сараптамалық әлеуетті дамытуға және нығайтуға басымдық береді. БҰ мен ББ қызметіне объективті, жан-жақты және кәсіби бағалау жүргізу сараптама корпусын қалыптастыруға, іріктеуге және дайындауға жүйелі тәсілді талап етеді.

Аккредиттеу рәсімдеріне қатысу үшін IAAR академиялық қауымдастық өкілдерін, шетелдік мамандарды, жұмыс берушілерді және білім алушыларды қамтитын көпдеңгейлі сарапшылар базасын қалыптастырады. Мұндай құрам сыртқы бағалауды жүргізу кезінде академиялық, кәсіптік және студенттік перспективаларды теңгерімді ескеруді қамтамасыз етеді.

2025 жылы агенттік IAAR сараптамалық әлеуетінің сапасы мен тұрақтылығын арттыруға бағытталған сарапшылар деректер базасының жүйелі мониторингін және мақсатты жаңартылуын жүзеге асырды. Есепті жыл ішінде базаға 300-ден астам жаңа сарапшы енгізілді. Есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша IAAR сарапшылар базасы дүние жүзінің 39 елінен 4 000-нан астам академиялық және кәсіптік орта өкілдерін қамтыды. Сарапшылардың әр санаты үшін сыртқы бағалау рәсімдеріне жоғары біліктілікті, тиісті кәсіптік тәжірибесі бар және танылған сараптамалық беделге ие мамандарды тартуды қамтамасыз ететін таңдаудың нақты критерийлері белгіленген.

Сарапшыларға қойылатын талаптар мен оларды тарту тәртібі IAAR сыртқы сарапшылары қызметін реттеу туралы Ережемен регламенттелген. 2025 жылы аккредиттеу рәсімдерін жүргізу кезінде үш санаттың сарапшылары да қатысты, бұл ретте барлық бағалау кластерлерінде ENQA талаптарына толық сәйкестікте студенттердің міндетті қатысуы қамтамасыз етілді.

Сарапшыларды іріктеу білім беру саласындағы кәсіптік өтілін, ғылыми дәрежесінің және (немесе) ғылыми атағының болуын, сондай-ақ аккредиттеу агенттіктерінің, кәсіптік бірлестіктердің, білім беру ұйымдарының және студенттік бірлестіктердің ұсынымдарын ескере отырып жүзеге асырылады. Бұл тәсіл IAAR-дың тұрақты, құзыретті және халықаралық деңгейде танылған сараптамалық қауымдастығын қалыптастыруға ықпал етеді.

Жоғары білікті ұлттық сарапшыларды тарту

2025 жылы IAAR халықаралық аккредиттеу рәсімдеріне жаңа ұлттық сарапшылар тартылды, бұл Агенттіктің сараптамалық әлеуетін кеңейту және отандық кәсіптік қауымдастықтың халықаралық сапаны қамтамасыз ету үдерістеріне қатысуын нығайту жолындағы маңызды қадам болды. 2025 жылы медициналық бағыт бойынша да жаңа ұлттық сарапшылар тартылды. ENQA талаптарына және ESG стандарттарына сәйкес 2025 жылы IAAR аккредиттеу рәсімдерінде студенттік қауымдастықтың сарапшылары ретінде қазақстандық жоғары білім беру ұйымдарының студенттері де қатысты.

Жоғары білікті шетелдік сарапшыларды тарту

2025 жылы IAAR аккредиттеу рәсімдеріне елеулі кәсіптік және академиялық тәжірибеге ие жаңа шетелдік сарапшылар тартылды, бұл халықаралық сараптамалық қатысуды кеңейтуге, бағалау рәсімдерінің шетелдік тәжірибемен салыстырылуын күшейтуге және қабылданатын аккредиттеу шешімдерінің объективтілігі мен сапасын арттыруға мүмкіндік берді.

Халықаралық желілер мен серіктестер сарапшыларын тарту

IAAR шетелдік аккредиттеу агенттіктерімен, оның ішінде өзара сарапшы алмасуды жүзеге асыра отырып, жүйелі негізде ынтымақтастық орнатады.

Соңғы 10 жыл ішінде IAAR сыртқы сараптама комиссиялары құрамына ASIIN, ACQUIN, FIBAA, WFME, AIC, ANACEC агенттіктерінің сарапшылары, сондай-ақ Ұлыбритания, Германия, Франция, Греция, Түркия, Польша, Чехия, Эстония, Латвия, Литва, Украина, Болгария, Қырғызстан және басқа да елдердің шетелдік білім беру ұйымдарының өкілдері кірді.

Ұлттық және шетелдік сарапшыларды оқыту

IAAR сараптамалық әлеуетін арттырудың негізгі бағыттарының бірі мамандарды оқыту және дайындау болып табылады. Сарапшыларды дайындау және сертификаттау «Сыртқы сарапшыларды дайындау, қайта даярлау және біліктілігін арттыру туралы Ережеге» сәйкес жүзеге асырылады. Агенттік жыл сайынғы жоспарлар шеңберінде сапаны бағалауды жүзеге асыру бойынша кандидат-сарапшылардың кәсіптік құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған оқыту семинарлары ұйымдастырады.

2025 жылы IAAR бекітілген кестеге сәйкес ҚР ЖОО мен шетелдік елдерден, оның ішінде медициналық БҰ-ның жаңа және қолданыстағы сарапшылары мен СЭК председателдері үшін оқыту семинарлары ұйымдастырып өткізді. Семинарлар СЭК жетекшілері мен мүшелерінің білім беру бағдарламасының профиль параметрлерін, дәлелдер базасын дайындаудың принциптерін және СЭК есебінің талдамалық бөлігін, күшті жақтарды дұрыс бейнелеуді және ұсынымдарды тұжырымдауды ескере отырып, алдын ала бағалау нәтижелерін алқалық талқылаудың тетіктеріне ерекше назар аударды.

Сондай-ақ 2025 жылғы 18 сәуір мен 23 қыркүйекте IAAR орта білім беру ұйымдарының басшылары мен өкілдері үшін оқыту семинарлары ұйымдастырып, одан кейін қатысушылар арасынан сарапшылар іріктеді. Семинарларға Қазақстан Республикасының 12 өңірінен мектеп басшылары

мен педагогтары, әдіскерлер, сондай-ақ шетелдік білім беру ұйымдарының өкілдері қатысты.

Аталған семинарларды өткізу IAAR сарапшылар пулын кеңейтуге, орта білім жүйесімен өзара іс-қимылды нығайтуға және аккредиттеу рәсімдеріне білікті мамандарды тартуға ықпал етті. Жалпы алғанда, семинарлар болашақ сарапшылардың кәсіптік құзыреттерін қалыптастыру және оларды халықаралық талаптарға сәйкес сыртқы бағалауды жүргізуге дайындау үшін тиімді алаң болды.

1.3 Адами ресурстарды, олардың кәсіби құзыреттерін дамыту, Агенттіктің қаржылық тұрақтылығына қол жеткізу арқылы IAAR қызметін тиімді басқару

IAAR-дың миссиясы мен стратегиялық даму бағдарлары Агенттіктің ұйымдастырушылық құрылымын қалыптастыруды және қызметті басқаруда жобалық тәсілді енгізуді айқындады. IAAR құрамына «Медициналық жобалар», «Халықаралық жобалар», «ЖОО институциялық және арнайы аккредиттеу жобасы», «ТЖКБ ұйымдарын аккредиттеу жобасы», «Ақпараттық-аналитикалық жоба» және басқаларды қамтитын құрылымдық бөлімшелер мен жобалық бағыттар кіреді. Олардың қызметі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады және IAAR-дың ішкі нормативтік құжаттарымен регламенттеледі.

Агенттіктің басқару жүйесінде Бақылау кеңесі, Аккредиттеу кеңесі, Шағымдар мен арыздарды қарастыру комиссиясы, Рейтинг мәселелері жөніндегі консультациялық кеңес, сондай-ақ негізгі қызмет бағыттары бойынша Сараптама кеңестері жұмыс істейді. IAAR-ды жалпы басқаруды Бас директор жүзеге асырады.

Кадрлық құрам

2025 жылы IAAR-да тұрақты негізде 20 қызметкер жұмыс істеді, олардың ішінде 5-інің ғылыми дәрежесі бар (1 ғылым докторы, 1 PhD доктор, 3 ғылым кандидаты), ал 8-і магистр дәрежесіне ие. Қызметкерлердің функционалдық міндеттері, жауапкершілік аймақтары мен өкілеттіктері лауазымдық нұсқаулықтарда және жеке жұмыс жоспарларында бекітілген.

Кадрлық құрамды талдау және оның IAAR алдына қойылған міндеттер мен стратегиялық даму бағыттарының талаптарына сәйкестігін бағалау персоналды әрбір лауазымға білім беру саласындағы кәсіптік тәжірибені, сапаны қамтамасыз ету үдерістеріне қатысуды, бейінді білімнің болуын, аналитикалық және басқарушылық құзыреттерді, сондай-ақ ұлттық және

халықаралық контексте жұмыс жасауға дайындықты ескере отырып іріктеу жүргізілетінін көрсетеді.

Алқалық басқару органдары және сараптама кеңестері

IAAR-дың 2025 жылғы Аккредиттеу кеңесі 8 отырыс өткізді, оларда Қазақстан Республикасының 21 БҰ және 7 шетелдік БҰ бойынша материалдар, сондай-ақ Қазақстандағы оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі 461 ББ және шетелдік БҰ-ның 63 ББ-ның халықаралық арнайы аккредиттеуі мәселелері қаралды.

Отырыстар барысында АК мүшелері білім беру ұйымдарын стратегиялық дамыту, кадрлық әлеуетті дамыту, білім алушылар мен ОҚҚ-ның ішкі және сыртқы академиялық ұтқырлығы, сондай-ақ білім беру сапасын қамтамасыз ету мен арттырудың басқа да аспектілері мәселелеріне басымдық берді.

Қызметкерлердің кәсіптік және тұлғалық құзыреттерін дамыту

Есепті кезеңде Агенттік қызметкерлерінің кәсіптік деңгейін арттыруға және кадрлық әлеуетті нығайтуға бағытталған жүйелі жұмыс қалыптастырылды. Іске асырылған іс-шаралар ENQA мүшелері-агенттіктерінің мамандары үшін негізгі кәсіптік бағдарлар айқындайтын «ENQA сапаны қамтамасыз ету кәсіптік құзыреттер шеңберінің» талаптарына сәйкес құзыреттерді дамытуға және қалыптастыруға ықпал етті.

2025 жыл ішінде IAAR-да апта сайынғы жұмыс кеңестері жүйелі негізде өткізілді, оларда ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесінің жұмысы мен жетілдірілуі мәселелері қаралды. Сонымен қатар ішкі семинарлар, сондай-ақ БҰ және (немесе) ББ-ның сыртқы бағалау рәсімдерінің келісімділігін, дәйектілігін және сабақтастығын қамтамасыз етуге, кәсіптік тәжірибемен алмасуға бағытталған IAAR координаторларының ресми және бейресми кездесулері ұйымдастырылды.

Осылайша, IAAR қызметкерлерінің различных іс-шараларға қатысуы олардың кәсіптік құзыреттерін кеңейтуге, аккредиттеу қызметіне заманауи

тәсілдерді енгізуге, сондай-ақ Агенттіктің кәсіптік және академиялық қауымдастықпен өзара іс-қимылын нығайтуға ықпал етті.

1.4 Кері байланысты дамыту және ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесін жетілдіру негізінде IAAR қызметінің тиімділігін арттыру

Қойылған міндеттерді іске асыру шеңберінде Агенттік қызметкерлер мен негізгі мүдделі тараптарды стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге белсенді тартуға, сондай-ақ қызмет тұтынушыларының қанағаттануын жүйелі бағалауға бағдарланған ішкі орта қалыптастырады. IAAR-дың 2022–2026 жылдарға арналған Даму стратегиясында Агенттіктің жыл сайынғы қызмет жоспарларын әзірлеу мен іске асыруға негіз болып табылатын миссия, болашақ бейнесі және стратегиялық мақсаттар айқындалған.

Ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесін (ІШСҚЖ) жетілдіру жөніндегі Жоспар міндеттерін орындау мақсатында IAAR-да қызметкерлер мен мүдделі тараптардың қатысуымен өзін-өзі бағалау және қызметке сыни талдау үздіксіз жүзеге асырылады. Аталған үдерістер мүдделі тараптармен кері байланыс жүйесінің жұмысы, ішкі аудит жүргізу, қызметкерлер есептілігін талдау және қызметтің нәтижелілігін бағалаудың өзге де құралдарын қолдану арқылы іске асырылады.

Сапа саясатына және Даму стратегиясына сәйкес IAAR-да ІШСҚЖ Нұсқаулығында ресімделген ІШСҚЖ әзірленген, құжатталған, енгізілген және жұмыс күйінде ұсталады. ІШСҚЖ Саясаты мен Нұсқаулығы ішкі және сыртқы ортаның өзгерістерін ескере отырып, мемлекеттік органдар, қоғам, білім беру ұйымдары, жұмыс берушілер, білім алушылар және қоғамдық бірлестіктер сияқты негізгі мүдделі тараптардың қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағдарланған тұрақты сапа мәдениетін қалыптастыру мақсатында жүйелі жаңартылады.

ІШСҚЖ шеңберінде IAAR қызметін мониторингтеу

2025 жылы IAAR медициналық БҰ-да аккредиттелген негізгі мүдделі тараптар арасында, сондай-ақ Орталық Азия мен Еуропа мемлекеттерінің сарапшылары арасында сауалнама жүргізді. Аккредиттеу рәсімдері

аяқталғаннан кейін кері байланыс алу шеңберінде сауалнама нысандары 17 медициналық БҰ-ға жіберілді.

Сондай-ақ СЭК-нің БҰ-ға әрбір визитінен кейін академиялық сарапшыларды, сарапшы-жұмыс берушілерді және білім алушыларды қамтитын комиссия мүшелеріне анкеталар жіберілді. Барлық сарапшы анкеталары толтырылды және өңделді.

2025 жылы IAAR мүдделі тараптардың негізгі сауалнамасын жүргізіп, аналитикалық анықтамалар дайындады: 2024 жылғы IAAR сарапшылары сауалнамасы және аккредиттелген БҰ сауалнамасы нәтижелері бойынша. Анықтамалардың негізін халықаралық аккредиттеу жүргізуге қатысқан 168 сарапшыны және 2024 жылы IAAR-дың институциялық және (немесе) арнайы (бағдарламалық) аккредиттеу рәсімдерінен өткен 45 БҰ-ны анкеталау деректері құрады.

Талдау IAAR сыртқы бағалау рәсімдерінің жоғары деңгейде ұйымдастырылғанын көрсетті. Мониторинг мәліметтері бойынша: 92% сарапшы СЭК мүшелерінің бірлескен жұмысын, ыңғайлы жұмыс ортасын және СЭК Төрағалары мен IAAR координаторларының тұрақты қолдауын атап өтті; 96% сарапшы координаторлардың жұмысы мен олардың ұйымдастырушылық тиімділігін жоғары бағалады.

2. БІЛІМ БЕРУ САПАСЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДІ МОНИТОРИНГТЕУ ЖӘНЕ ҮЗДІК ӘЛЕМДІК ТӘЖІРИБЕНІ ҰЛТТЫҚ ЖҮЙЕЛЕР МЕН БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ДАМУЫНА ЕНГІЗУ

2.1 Аккредиттеуден кейінгі мониторинг рәсімдері мен ережелерінің сапасын арттыру

Аккредиттеуден кейінгі мониторинг (АКМ) ІААР тарапынан аккредиттелген БҰ және (немесе) ББ-ның тиісті аккредиттеу түрінің критерийлеріне сәйкестікке СЭК ұсынымдарын іске асыруды жүйелі бақылау мақсатында жүргізіледі. Бұл жұмыс білім беру сапасын тұрақты арттыруды және аккредиттеу куәлігінің барлық қолданылу мерзімі ішінде аккредиттеу стандарттарының сақталуын растауды қамтамасыз етуге бағытталған.

ІААР АКМ тиімділігін және сапасын арттыру шеңберінде аккредиттелген БҰ-ның аралық есептерін жинастыруды және талдауды ұйымдастырады; мұнда аккредиттеу куәлігін алғаннан кейінгі бүкіл кезеңдегі СЭК ұсынымдарын орындау жөніндегі қызмет, сондай-ақ аккредиттеу стандарттары бөлімдері бойынша БҰ-да болған барлық өзгерістер туралы мәліметтер бейнеленеді.

2025 жылы АКМ рәсімін ІА шеңберінде 27 БҰ, оның ішінде 18 ЖОО (олардың 10-ы медициналық бейіндегі), 2 медициналық колледж, 5 қосымша білім беру ұйымы, 1 ғылыми-зерттеу институты және 1 мектеп өтті.

Арнайы (бағдарламалық) аккредиттеу шеңберінде 2025 жылы АКМ-нен 94 ЖОО және жоғары білімнің 867 ББ, оның ішінде медициналық бағыт бойынша 132 бағдарлама өтті (11-кесте).

**11-кесте. 2025 жылы БҰ және (немесе) ББ аккредиттеуден кейінгі
мониторингі**

Ұйым түрлері		Институциялық аккредиттеу БҰ саны	Арнайы/бағдарламалық аккредиттеу БҰ саны	ББ саны
ЖОО	Азаматтық	8	72	735
	Медициналық	10	22	132
ТжКБ ұйымдары	Медициналық	2		
Қосымша білім беру ұйымдары		5		
ҒЗИ		1		
Мектептер		1		
Барлығы		27	94	867

Институциялық аккредиттеу шеңберінде ұсынымдарды іске асырудың жоғары дәрежесін Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы мен SDU University, сондай-ақ Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті, Alikhan Bokeikhan University, Н.Батпенев атындағы Ұлттық ғылыми травматология және ортопедия орталығы, Гомель мемлекеттік медицина университеті және С. Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университеті көрсетті.

2.2 Білім беру сапасын қамтамасыз етудің ұлттық жүйелерін жетілдіруде IAAR аналитикалық әлеуетін арттыру

2022–2026 жылдарға арналған Даму стратегиясын іске асыру шеңберінде, аккредиттеу рәсімдерінің сапасын арттыру және IAAR-дың негізгі мүдделі тараптарынан кері байланыс алу мақсатында IAAR аналитикалық қызметті жүзеге асырады және әзірленген құжаттар мен материалдарды кең жұртшылыққа таратады.

IAAR-дың жыл сайынғы қызмет туралы есептері Агенттік жұмысының барлық негізгі бағыттарын қамтиды және Бақылау кеңесінің қарауына ұсынылады. IAAR стратегиясын іске асыру жоспарына сәйкес Агенттіктің қызметі туралы есеп білім беру және ғылым саласындағы уәкілетті органға дайындалып жіберілді.

2025 жылы СЭК есептерінің мониторингі жүргізіліп, 2024 жылғы IAAR халықаралық арнайы аккредиттеуі нәтижелері бойынша ЖОО қызметінің негізгі даму бағыттары айқындалды. Мониторинг 257 ББ-ды қамтыды. 17 қазақстандық ЖОО СЭК есептерінде берілген ұсынымдар әр стандарт бойынша ЖОО қызметіне жалпы баға беруге және ББ-ды одан әрі дамытуға нақты ұсыныстар тұжырымдауға мүмкіндік берді.

2025 жылы IAAR «Білімді цифрландыру және білімде IT-технологияларды енгізу» тақырыптық аналитикалық шолуын жүргізді, ол заманауи білім беру үрдістері мен оқу үдерісіне инновацияларды белсенді енгізу жағдайында жоғары білім жүйесінде цифрлық технологияларды дамытуды талдауға арналды.

IAAR-дың барлық аналитикалық материалдары, оның ішінде аккредиттелген БҰ сауалнамаларының, IAAR сарапшыларының нәтижелері және СЭК визиттері қорытындылары бойынша кері байланыс деректері ашықтықты, мөлдірлікті және негізгі мүдделі тараптар мен кең жұртшылықтың талдау нәтижелеріне қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында Агенттіктің ресми сайтында орналастырылады.

3. БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БІЛІМ КЕҢІСТІГІНДЕГІ ТАНЫМАЛДЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ МАҚСАТЫНДА ЖОҒАРЫ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНАН КЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДА РЕЙТИНГТІК ЗЕРТТЕУЛЕР ЖҮРГІЗУ

3.1 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласындағы рейтингтік зерттеулердің сапасын арттыруды және шектерін кеңейтуді қамтамасыз ету

IAAR қызметінің негізгі бағыттарының бірі білім беру саласында рейтингтік зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу болып табылады. IAAR рейтингтері жыл сайынғы негізде іске асырылады, халықаралық стандарттарды ескере отырып әзірленеді және жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесін дамытуға ықпал етуге бағдарланған. Агенттік Қазақстан Республикасында 2014 жылдан бастап, Қырғыз Республикасында – 2018 жылдан бастап рейтингтік зерттеулер жүргізеді, ал 2020 жылдан бастап IAAR Eurasian University Ranking (IAAR EUR) халықаралық рейтингін жүргізеді. 2020 жылы IAAR рейтингтік жүйесі халықаралық деңгейде танылды – әдіснама Берлин принциптеріне сәйкестікке тексерілді және IREG Approved мәртебесіне ие болды.

IAAR Жарғысына сәйкес рейтингтік зерттеулер аккредиттеу рәсімдерінен тәуелсіз жүргізіледі және олардың нәтижелеріне ешқандай әсер етпейді; олардың іске асырылуы бекітілген БҰ мен ББ ранжирлеу Әдіснамасына сәйкес қатаң жүзеге асырылады.

Білім беру сапасының деңгейін бағалау мақсатында IAAR мынадай рейтингтік жобаларды іске асырады: «Қазақстан Республикасы ЖОО-сының тәуелсіз сұранысқа ие болу рейтингі», «Қырғыз Республикасы ЖОО-сының тәуелсіз рейтингі», сондай-ақ IAAR Eurasian University Ranking (IAAR EUR) халықаралық рейтингі. Рейтинг әдіснамасы заманауи білімнің

негізгі үрдістеріне негізделеді және мыналар сияқты индикаторларды қамтиды: білім сапасының танылған көрсеткіші ретінде аккредиттеудің болуы (10%), адами ресурстарды дамыту деңгейі (20%), интернационализация және халықаралық білім кеңістігіне кіріктеру (әрқайсысы 15%), ғылыми-зерттеу қызметін дамыту (20%), сондай-ақ еңбек нарығында түлектердің жұмысқа орналасуы мен сұранысқа ие болуы (20%).

2025 жылғы ҚР ЖОО тәуелсіз сұранысқа ие болу рейтингі білім беру қауымдастығы үшін маңызды оқиға болды. Оған әртүрлі бағыттардағы жоғары оқу орындары қатысты: көпсалалы, техникалық, гуманитарлық-экономикалық, медициналық, педагогикалық, сондай-ақ өнер ЖОО-лары.

2025 жылы бағаланатын білім беру бағдарламаларының саны 1650-ге жетті. «ТОП-20 ЖОО» рейтингінде жетекші орынды 614 142 балмен Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті иеленді. Ел бойынша ең үздік бес ЖОО-ға сондай-ақ мыналар кірді: Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті (500 419 балл); С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық зерттеу университеті (241 541 балл); Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті (153 170 балл); Алматы технологиялық университеті (128 769 балл).

2025 жылғы Рейтинг нәтижелерін талдау Қазақстанның жоғары білімін дамытудағы оң үрдістерді, атап айтқанда мынадай көрсеткіштердің өсуін анықтады: халықаралық студенттік олимпиадалардың жүлдегерлері саны өткен жылмен салыстырғанда 11%-ға артты; алыс шетелдерден оқытушыларды тарту 19%-ға өсті; оқытушы-қызметкерлер құрамының жарияланымдық белсенділігі 23%-ға жоғарылады.

2025 жылы Тәуелсіз аккредиттеу және рейтинг агенттігі қоғамдастыққа мынадай рейтингтердің нәтижелерін ұсынды:

1. Қазақстан Республикасы ЖОО-сының «ТОП-20» Генералдық рейтингі 2025 жыл.

2. ҚР ЖОО-сының бакалавриат білім беру бағдарламалары бойынша институционалдық рейтингі 2025 жыл.
3. ҚР ЖОО-сының магистратура білім беру бағдарламалары бойынша институционалдық рейтингі 2025 жыл.
4. ҚР ЖОО-сының докторантура білім беру бағдарламалары бойынша институционалдық рейтингі 2025 жыл.
5. ҚР ЖОО-сының бакалавриат ББ топтары бойынша рейтингі.
6. ҚР ЖОО-сының магистратура ББ топтары бойынша рейтингі.
7. ҚР ЖОО-сының докторантура ББ топтары бойынша рейтингі.
8. Қазақстан Республикасы ОҚҚ «ТОП-50» Генералдық рейтингі.

4. АШЫҚТЫҚ ПЕН СЕНІМДІЛІК ПРИНЦИПТЕРІН ІСКЕ АСЫРУ НЕГІЗІНДЕ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ САПАСЫН БАҒАЛАУ НӘТИЖЕЛЕРІ ТУРАЛЫ ҚОҒАМДЫ УАҚТЫЛЫ ХАБАРДАР ЕТУ ЖӘНЕ КЕРІ БАЙЛАНЫСТЫ ДАМУ

4.1 Білім беру бағдарламалары сапасын бағалау нәтижелері мен білім беру және ғылым ұйымдары қызметі туралы жұртшылықты хабардар ету деңгейін арттыру

БҰ мен ББ сыртқы бағалауының нәтижелері туралы жұртшылықты хабардар ету IAAR тарапынан бірнеше негізгі бағыттар бойынша жүйелі негізде жүзеге асырылады. Негізгі құралдар СЭЖ есептері мен АК шешімдерін жариялау, аккредиттелген БҰ мен ББ реестрін жүргізу, сондай-ақ Агенттіктің www.iaar.agency сайтындағы ақпаратты жүйелі жаңарту болып табылады.

IAAR ашықтығы мен мөлдірлігін қамтамасыз ету мақсатында сайтта нормативтік құжаттардың өзгерістерін, институциялық және бағдарламалық аккредиттеу рәсімдерін, ШСҚЖ дамытуды, аккредиттеу рәсімдерінің нәтижелерін және іске асырылып жатқан жобалар туралы мәліметтерді қамтитын Агенттік жұмысының барлық негізгі бағыттары бойынша өзекті ақпарат орналастырылады.

IAAR-дың халықаралық аккредиттеу жүйесіне деген қоғамдық хабардарлықты арттырудың маңызды орнын ұлттық және халықаралық конференцияларда, форумдарда және БҰ диалог алаңдарында IAAR өкілдерінің қатысуы, сондай-ақ семинарлар, семинар-тренингтер, онлайн-конференциялар, дөңгелек үстелдер және жылдық Орталық Азиялық білім беру сапасын қамтамасыз ету форумын ұйымдастыру мен өткізу алады.

«Education. Quality Assurance» ғылыми-ақпараттық журналы

Білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы үздік отандық және әлемдік тәжірибені жариялау мақсатында IAAR «Education. Quality

Assurance» ғылыми-ақпараттық журналын шығарады; ол 2021 жылдан бастап Ресейдің ғылыми дәйексөз индексі (РИНЦ) базасына енгізілген. Журнал сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білімдегі сапаны қамтамасыз ету комитеті ғылыми қызмет нәтижелерін жариялауға ұсынатын басылымдар Тізіміне кіреді.

Журнал білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы заманауи тәсілдер мен жаһандық үрдістерді талқылауға, аналитикалық және ғылыми мақалаларды жариялауға, сондай-ақ халықаралық аккредиттеу агенттіктері мен желілерінің өкілдерімен сұхбат жүргізуге арналған кәсіптік алаң болып табылады. Ұлттық білім беру жүйелерін дамыту мәселелері мен үздік шетелдік тәжірибені тарату мәселелеріне ерекше назар аударылады.

Журнал жылына төрт рет шығарылады. Жарияланымдар қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде жүзеге асырылады, бұл оқырмандардың кең аудиториясын қамтамасыз етеді. 2025 жылы IAAR «Education. Quality Assurance» журналының төрт нөмірін шығарды, оларда 57 мақала жарияланды. Олардың ішінде 41 мақаланы қазақстандық авторлар дайындаса, 16 мақала – шетелдік зерттеушілермен бірлескен жарияланымдар. Бірлескен мақалалар Үндістан (2), Қытай (8), Чехия (1), Болгария (2), Латвия (1), Өзбекстан (1) және т.б. өкілдерімен бірлесіп дайындалды.

5. IAAR – ТАНЫЛҒАН ХАЛЫҚАРАЛЫҚ АККРЕДИТТЕУ АГЕНТТІГІ

5.1 IAAR-дың халықаралық танылуы мен беделін нығайту және кеңейту

IAAR-дың 2022–2026 жылдарға арналған Даму стратегиясында бекітілген миссия мен болашақ бейнесін іске асырудың негізгі міндеттерінің бірі Агенттіктің ұлттық, еуропалық және халықаралық деңгейлерде сапаны қамтамасыз ету саласындағы сенімді және беделді серіктес мәртебесін нығайту болып табылады.

IAAR-дың халықаралық танылуының жоғары деңгейі 2024 жылы Жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық қауымдастықтың (ENQA) постмониторингінен сәтті өтумен расталды. 2025 жылы ENQA-ның үшінші аудитіне және Еуропалық аккредиттеу агенттіктері реестріне (EQAR) қайтадан енгізілуге дайындалу шеңберінде Агенттік сапаны бағалау рәсімдерін жетілдіруді, сараптамалық әлеуетті дамытуды және халықаралық қауымдастықтың өз қызметіне деген сенімін нығайтуды жалғастырды.

Агенттік мынадай ұйымдардың толыққанды мүшесі болып табылады:

- Жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Еуропалық қауымдастық (ENQA) – 2016 жылдан бастап;
- Жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету агенттіктерінің халықаралық желісі (INQAANE) – 2015 жылдан бастап;
- АҚШ жоғары білімді аккредиттеу кеңесінің халықаралық сапа тобы (CIQG) – 2015 жылдан бастап;
- Орталық және Шығыс Еуропа елдерінің сапаны қамтамасыз ету агенттіктерінің желісі (CEENQA) – 2016 жылдан бастап;
- Сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Азиялық-Тынық мұхиттық желі (APQN) – 2017 жылдан бастап;

- Ислам елдерінің білім беру сапасын кепілдеу агенттіктері қауымдастығы (AQAAIW) – 2012 жылдан бастап;

- Академиялық рейтинг және үздіктік жөніндегі халықаралық обсерватория (IREG) – 2015 жылдан бастап.

2025 жылы IAAR ICAISA (Тәуелсіз мектептерді аккредиттеуді ілгерілетудің халықаралық кеңесі) – тәуелсіз және халықаралық мектептердің аккредиттеу қауымдастықтарының сапасын қамтамасыз ететін халықаралық ұйымға – енгізілу үшін құжаттар жіберді.

5.2 IAAR халықаралық қызметінің сапасын арттыру және жетістіктерін мазмұнды бекіту

2025 жылы IAAR Агенттіктің стратегиялық мақсаттары мен халықаралық қызметінің басымдықтарына сәйкес шетелдік серіктестермен ынтымақтастықты дамытуды жалғастырды.

2024 жылы жіберілген Монголия ұлттық білімді аккредиттеу кеңесімен (MNCEA) ынтымақтастық туралы Меморандум жобасы талқылану үдерісінде. Есепті жыл ішінде MNCEA-мен өзара іс-қимылды кеңейту және бірлескен аккредиттеу тетіктерін іске асыру мәселелері бойынша келіссөздер жүргізілді.

Сондай-ақ 2025 жылы IAAR Ангилья (Anguilla) үшін WFME тану мәртебесін алу мәселелері бойынша Медициналық білімнің дүниежүзілік федерациясына (WFME) қажетті құжаттар мен өтінімдер жіберді.

2025 жылы IAAR басшылығы мен қызметкерлері еуропалық және халықаралық желілер мен серіктестер ұйымдастырған іс-шараларға белсенді қатысты.

2025 жылғы қазанда НААР Бас директоры Жумагулова А.Б. және халықаралық ынтымақтастық жобасының жетекшісі Тұрсынбаев Т.Б. Брюссель қ-да (Бельгия Корольдігі) өткен Жоғары білімде сапаны қамтамасыз ету жөніндегі еуропалық қауымдастықтың (ENQA) Бас

ассамблеясына қатысты. Іс-шара ENQA тарапынан Фламандық жоғары білімнің сапасын қамтамасыз ету кеңесімен (VLUHR QA) және AEQES сапаны қамтамасыз ету агенттігімен бірлесіп ұйымдастырылды және ЕЖБК-дегі жоғары білімнің сапасын қамтамасыз ету жүйесінің өзекті үрдістерін, негізгі тәуекелдерін және даму перспективаларын талқылауға бағытталды.

2025 жылғы қарашада IAAR Бас директоры Жумагулова А.Б. Гонконг қ-да өткен Білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі Азиялық-Тынық мұхиттық желінің (APQN) Бас ассамблеясы мен «Жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы ынтымақтастықты кеңейту» тақырыбындағы академиялық конференцияға қатысты. Іс-шара APQN тарапынан Гонконг академиялық және кәсіптік біліктіліктерді аккредиттеу кеңесімен (HKCAAVQ) бірлесіп ұйымдастырылды. Конференция шеңберінде IAAR Бас директоры «Халықаралық аккредиттеу саласындағы ынтымақтастықты дамыту» тақырыбында баяндама жасады.

2025 жылғы қарашада Мәскеу қ-да Ресейдің медициналық білім мамандары қоғамының (РОСМЕДОБР) IV Халықаралық конгресі өтті, оның жұмысына IAAR Бас директорының кеңесшісі Яновская О.А. қатысты.

SWOT-ТАЛДАУ

SWOT-талдау стратегиялық мақсаттардың іске асырылуын бейнелейді және ІААР қызметін жылдық жоспарлауға негіз болады (13-кесте).

13-кесте. SWOT-талдау

S (Strengths) – Күшті жақтары	W (Weaknesses) – Әлсіз жақтары
<p>1. Тәуелсіздік пен беделділік: Жұртшылық пен академиялық қауымдастық тарапынан сенімді қалыптастыруға ықпал етеді. 2. ESG принциптерін енгізу: Орталық Азия елдерінде білім беру сапа мәдениетін ілгерілету. 3. Құзыреттілік, жоғары сапа, сенімділік, мөлдірлік және ашықтық: Басқа елдердің уәкілетті органдарымен өзара іс-қимылға және халықаралық жоғары білім жүйесінде танылуға ықпал етеді. 4. Кәсіптік команда: Білім беру сапасын жалпы қамтамасыз етуге маңызды үлес қосуға мүмкіндік береді. 5. Қоғамдық миссия: Академиялық ортада білім беру сапасын, мөлдірлікті және әділдікті арттыруға бағытталған. 6. Тақырыптық талдау: Білім беру жүйесін дамытудың одан әрі</p>	<p>1. Жаңа ішкі сапаны арттыру үдерістерінің төмен интеграциясы: ІШСҚЖ саласындағы цифрлық жұмыс ортасына қойылатын талаптар кең. 2. Қызметкерлердің ағылшын тілін білу деңгейінің төмендігі: Шетелдік серіктестермен коммуникацияларда қиыншылықтар туғызады. 3. Киберқауіпсіздік жүйесінің болмауы: Нақты кешенді және сұранысқа бағдарланған цифрландыру стратегиясының қажеттілігі.</p>

<p>бағдарларын айқындауға мүмкіндік береді. 7. Кәсіптік және құзыретті сарапшылардың кең базасы: Аккредиттеудің үздіксіз үдерісін қамтамасыз етеді. 8. Коммуникациялық стратегия: Мүдделі тараптарды жетілдірулер мен тақырыптық талдау нәтижелері туралы жүйелі хабардар етуге көмектеседі.</p>	
<p>О (Opportunities) – Мүмкіндіктер</p>	<p>T (Threats) – Тәуекелдер</p>
<p>1. Траншекаралық аккредиттеу: Халықаралық ынтымақтастық пен серіктестікті кеңейту. 2. Білім беру реформаларына қатысу: Білім беру саясаты мен стандарттарына ықпал ету мүмкіндіктері. 3. Тәуекелдерді басқару саясаты: Тәуекелдердің ықпалын азайту және қауіптерді алдын ала болжау. 4. Білім беру жүйесін дамыту: Білім беру сапасын бағалаудың мөлдір және объективті әдіснамаларын әзірлеу. 5. Халықаралық ынтымақтастық: Шетелдегі халықаралық желілер мен агенттіктермен серіктестік. 6. Цифрландыру: Неғұрлым нақты және мөлдір жұмыс үшін цифрлық</p>	<p>1. Агенттіктер арасындағы адал емес бәсекелестік: Білім беру сапасын төмендетеді. 2. Заңнамадағы өзгерістер: Қызметтің тұрақтылығы мен тиімділігіне ықпал етеді. 3. Әлемдегі саяси жағдайдың тұрақсыздығы: Ынтымақтасатын елдердегі агенттік қызметінің нәтижелеріне әсер етеді. 4. Ел мен әлемдегі тұрақсыз экономикалық жағдай: Аккредиттеу жүргізу мүмкіндіктеріне ықпал етеді. 5. Төтенше жағдайлар (эпидемиялар, пандемия, соғыс қимылдары, техногендік және табиғи сипаттағы қауіптер).</p>

<p>платформалар мен аналитиканы пайдалану. 7. Education QA журналын шығару: Сапа мәдениетін насихаттауға және білім беру үрдістерінен хабардарлықты тарату.</p> <p>8. Ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесі: Сапаны қамтамасыз ету үдерістерін жетілдіру мүмкіндіктері.</p>	
---	--

SWOT-талдау Агенттіктің күшті және әлсіз жақтарының арасындағы өзара байланысты анықтауға, бар мүмкіндіктер мен сыртқы тәуекелдердің оның қызметіне ықпалын бағалауға мүмкіндік берді. Талдау сондай-ақ IAAR-дың бәсекелестік позицияларын нығайтуға, аккредиттеу рәсімдерінің сапасын арттыруға және негізгі мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдың тиімділігін жоғарылатуға бағытталған даму перспективалары мен басымдықтарын айқындауға ықпал етті. Алынған нәтижелер Агенттіктің 2026 жылға арналған қызметін стратегиялық және жедел жоспарлауға негіз болады.

ҚОРЫТЫНДЫ

Аккредиттеу қызметі

2025 жылы Тәуелсіз аккредиттеу және рейтинг агенттігі (IAAR), білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі танылған халықаралық агенттік ретінде, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі, кәсіптік және техникалық, орта (халықаралық мектептер) және қосымша білім беруге сыртқы сапаны қамтамасыз ету саласында маңызды нәтижелерге қол жеткізді. Агенттіктің қызметі Шығыс Еуропа мен Орталық Азияның 15 мемлекетіндегі білім беру ұйымдарын қамтыды. Есепті жылы IAAR жоғары медициналық білім саласындағы позицияларын айтарлықтай нығайтты.

IAAR аккредиттеудің барлық түрлері бойынша сыртқы бағалау әдіснамасын жүйелі негізде жаңартады, кері байланыс тетіктерін пайдалана отырып БҰ қызметіне тұрақты мониторинг, бағалау және талдау жүргізеді. Агенттік ұлттық және халықаралық деңгейлерде сапаны қамтамасыз ету мен сапа мәдениетін қалыптастырудың үздік тәжірибелерін анықтайды, жинақтайды және тарқатады, сондай-ақ өз қызметінің нәтижелері туралы жұртшылықты жүйелі және ашық хабардар ете отырып, БҰ-дағы институциялық өзгерістерге және ұлттық білім беру жүйелерін жалпы дамытуға ықпал етеді.

2025 жылы білім беру сапасын қамтамасыз ету жүйесін дамыту бойынша жоспардың орындалуын талдау келесі позициялар бойынша жоспардан асып кеткенін көрсетті:

- ҚР ЖОО-ның аккредиттелген ББ саны: жоспар 360 болғанда 478 (33% өсім);
- Бірлескен ББ – жоспар 3 болғанда 8 (жоспардан 2,7 есе артық);
- ИА-дан өткен мектептер саны – жоспар 2 болғанда 6 (3 есе артық);
- Шет тілдерін меңгерген ұлттық сарапшылар – жоспар 125 болғанда 230 (84%-ға өсім);

- Біліктілікті арттырудан өткен қызметкерлер – жоспар 8 болғанда 12;
- Жаңа елдерде жасалған шарттар – жоспар 6 болғанда 10.

Аккредиттеуден кейінгі мониторинг

ЖОО-дағы АКМ деректері жоспарлы көрсеткіштің орындалуы мен айтарлықтай асып кеткенін көрсетті, өйткені жоспарланған 400-дің орнына 867 ББ рәсімнен өтті, бұл белгіленген жоспардан екі еседен астам асып кеткенін білдіреді.

Рейтингтік зерттеулер

2025 жылы рейтингтік зерттеулер жүргізу кезінде Агенттік қатысу көрсеткіштерін төмендетуге ықпал еткен бірқатар объективті қиыншылықтарға тап болды. Бәсекелестік ортаның күшеюімен, Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігінің ұлттық рейтингін енгізумен, сондай-ақ жалғасып жатқан әскери-саяси тұрақсыздық жағдайында IAAR халықаралық рейтингіне Ресей мен Украина ЖОО-ларының қатысуының қысқаруымен байланысты қатысушы ұйымдар санының азаюы байқалды.

Осы бағыт бойынша жоспарлы көрсеткіштерге едәуір қол жеткізілмеді. Рейтингтерге ҚР-ның жоспар 56 болғанда 34 ЖОО-сы, ҚР-дың жоспар 35 болғанда 2 ЖОО-сы, IAAR EUR халықаралық рейтингіне – жоспар 50 болғанда 4 ЖОО қатысты.

Ақпараттық ашықтық пен мөлдірлік

2025 жылы жариялылықтың және мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдың негізгі көрсеткіштері бойынша оң серпін байқалды. Ресми сайттың кірушілігі жоспар 29 000 болғанда 34 546-ны құрады, бұл жоспарлы көрсеткіштен 19%-ға асып кетті. Журнал жазылушыларының саны жоспар 35 болғанда 52-ге дейін артты. Сондай-ақ Қазақстан Республикасы мен

шетелдік бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар саны бойынша жоспар асып орындалды.

Халықаралық танылу

IAAR 2026 жылғы халықаралық қызметін дамытудың перспективалары 2022–2026 жылдарға арналған IAAR Даму стратегиясында бекітілген міндеттермен айқындалады және халықаралық аккредиттеу географиясын одан әрі кеңейтуге, сондай-ақ Агенттіктің білім беру сапасын қамтамасыз ету саласындағы халықаралық жобаларға қатысуын белсендіруге бағытталған.

Есепті жылы IAAR бірқатар халықаралық желілердегі мүшелігін растады және халықаралық серіктес ұйымдардың жалпы санын жоспар 10 болғанда 11-ге дейін арттырды, бұл Агенттіктің халықаралық позицияларының нығайғанын куәландырады. IAAR қатысатын халықаралық іс-шаралардың саны жоспар 11 болғанда 14-ті құрады.

Осылайша, 2025 жылы IAAR қызметі мыналармен сипатталады:

- Ел ішінде бағдарламалық аккредиттеу көлемінің айтарлықтай өсуі;
- Сараптамалық әлеует пен кадрлық құзыреттіліктің нығаюы;
- Белсенді ақпараттық және аналитикалық жұмыс;
- Халықаралық аккредиттеу мен рейтингтік зерттеулер бойынша көрсеткіштердің төмендеуі.

Жалпы алғанда, жоспарлы көрсеткіштер ішінара орындалды: операциялық аккредиттеу қызметі мен сараптама базасын дамыту бойынша жоспардан асып орындалу байқалса, халықаралық және рейтингтік бағыттар стратегиялық түзетуді және қосымша басқарушылық назарды қажет етеді.

IAAR-дың негізгі қызмет индикаторларына қол жеткізу туралы мәліметтер 1-қосымшада берілген.

1-ҚОСЫМША

Кесте. 2022-2026 жж. IAAR негізгі қызмет индикаторлары

№	Мақсаттар	Негізгі индикаторлар	Өлшем бірлігі	2025 Жоспар	2025 Факт
1	Ұлттық және халықаралық білім кеңістігіндегі білім беру сапасын қамтамасыз ету жүйесін дамытуға бағытталған тұрақты қызмет	ИА-дан өткен мектептер саны	Сан	2	6
		ИА-дан өткен ЖОО саны	Сан	18	4
		Аккредиттелген ҚР ЖОО ББ саны	ББ саны	360	478
		Аккредиттелген шетелдік ЖОО ББ саны	ББ саны	88	63
		Бірлескен аккредиттелген ББ саны	ББ саны	3	8
		Шет тілдерін меңгерген ұлттық сарапшылар	Адам	125	230
		Біліктілікті арттырудан өткен қызметкерлер	Адам	8	12
		Штаттық қызметкерлер саны	Адам	20	20
2	Білім беру сапасын қамтамасыз	АКМ-нен өткен ЖОО саны	ЖОО саны	18	18

	етуді мониторингтеу				
		АКМ-нен өткен ЖОО ББ саны	ББ саны	400	867
		Мүдделі тараптар сауалнамаларының саны	Анкета саны	160	213
3	Рейтингтік зерттеулер жүргізу	ҚР рейтингіне қатысқан ЖОО саны	ЖОО саны	56	34
		Рейтингке қатысқан ЖОО ББ саны	ББ саны	2050	1650
		IAAR EUR халықаралық рейтингіне қатысқан ЖОО саны	ЖОО саны	50	4
4	Жұртшылықты хабардар ету	Education QA журналының шығарылымы	Журнал саны	4	4
		Журнал жазылушылары саны	Ұйым саны	35	52
		IAAR сайтының кірушілігі	Адам	29 000	34 546
5	НААР – танылған халықаралық аккредиттеу агенттігі	Халықаралық серіктес ұйымдар саны	Ұйым саны	10	11
		IAAR қатысатын халықаралық іс-шаралар саны	Іс-шара саны	11	14
		Жаңа елдермен жасалған шарттар	Бірлік	6	10

Астана қ., 2025 ж.